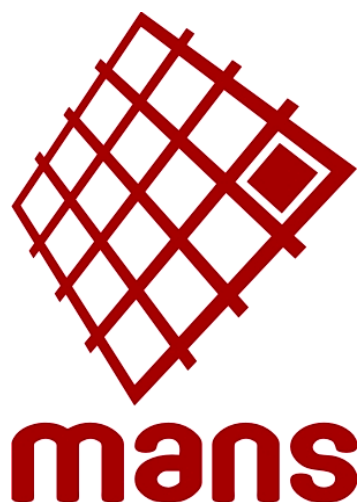

IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU AKCIONOG PLANA SKUPŠTINE CRNE GORE ZA JAČANJE ZAKONODAVNE I KONTROLNE ULOGE

U PERIODU JANUAR - JUN 2011. GODINE

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

GOOD GOVERNANCE
ACTIVITY IN MONTENEGRO

Autori:

Vuk Maraš, direktor Monitoring programa

Aleksandar Mašković, koordinator parlamentarnog i antikorupcijskog programa

Pavle Ćupić, programski asistent na parlamentarnom programu

Aministrativna podrška:

Radovan Terzić, koordinator pravnog programa

Vuk Janković, programski asistent na pravnom programu

Anđela Nicović, administrativni asistent na pravnom programu

Nikoleta Lagator, administrativni asistent na pravnom programu

Dimitrije Ostojić, logistika

Bajo Danilović, logistika

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS

www.mans.co.me

mans@t-com.me

Centralna kancelarija:

Dalmatinska 188 Podgorica, (020) 266 326; 266 327.

Regionalni centar za Herceg Novi i Boku:

Prve bokeške brigade 11, Herceg Novi, (031) 346 080.

Regionalni centar za Budvu, Bar i Ulcinj:

Rista Lekića D-12, Bar, (030) 317 380.

SADRŽAJ

1.	UVOD	4
2.	GENERALNE INFORMACIJE O IMPLEMENTACIJI AKCIONOG PLANA	5
3.	JAČANJE ZAKONODAVNE I NADZORNE ULOGE	7
4.	EFIKASNOST RADA	10
5.	ADMINISTRATIVNI I MATERIJALNI KAPACITETI	12
6.	OTVORENOST I TRANSPARENTNOST	14
	ANEKS - TABELARNI PREGLED REALIZACIJE MJERA	17

1. UVOD

Akcioni plan za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore usvojen je 9. decembra 2010. godine na Kolegijumu predsjednika Skupštine, kao odgovor na kritike koje je Evropska komisija iznijela u Mišljenju o kandidaturi Crne Gore za članstvo u Evropsku uniju. Evropska komisija je konstatovala da je potrebno unaprijediti nadzornu ulogu Skupštine, te da su aktivnosti našeg Parlamenta na polju borbe protiv korupcije i dalje nedovoljne.

Zbog toga je Parlament usvojio Akcioni plan koji se odnosi na četiri oblasti: jačanje zakonodavne i nadzorne uloge, efikasnost rada, administrativni i materijalni kapaciteti i otvorenost i transparentnost, čija bi implementacija u periodu od godinu dana unaprijedila rad ove institucije.

Nakon usvajanja Akcionog plana od strane Skupštine, MANS je odlučio da sprovede praćenje implementacije ovog dokumenta, kako bi obezbijedio da javnost ima objektivne informacije o reformama koje sprovodi Parlament. Informacije date u ovom izvještaju prikupljene su direktnim praćenjem sjednica Skupštine Crne Gore kao i svih sjednica svih radnih tijela Parlamenta, kao i posredstvom Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

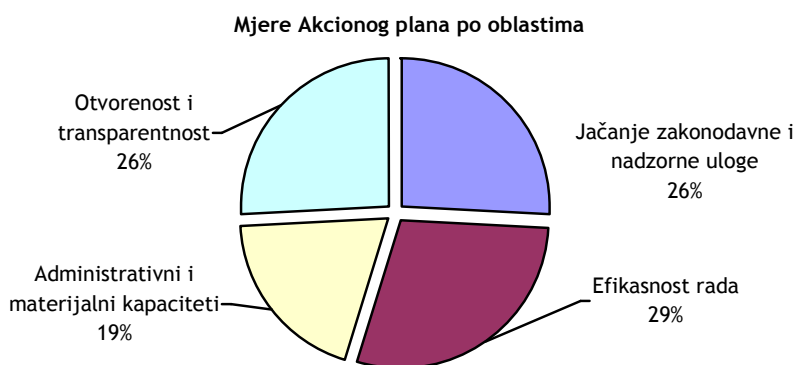
Ovaj izvještaj o realizaciji Akcionog plana Skupštine Crne Gore odnosi se na period od 9. decembra 2010. do 30. juna 2011. godine.

Izrada ovog izvještaja je podržana od strane naroda Sjedinjenih Američkih Država preko Agencije za međunarodni razvoj (USAID), posebno kroz Program efikasnog upravljanja u Crnoj Gori. Stavovi izneseni u ovom izvještaju predstavljaju stavove MANS-a i ne moraju odražavati mišljenje donatora koji je podržao projekat.

2. GENERALNE INFORMACIJE O IMPLEMENTACIJI AKCIONOG PLANA

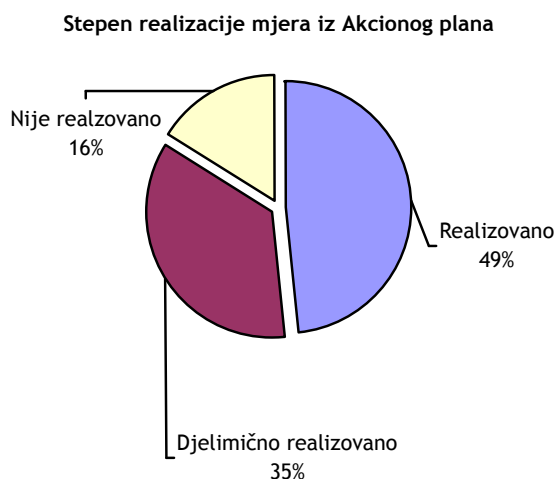
Akcioni plan za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore sadrži četiri ključne oblasti u kojima je potrebno unaprijediti rad ove institucije: jačanje zakonodavne i nadzorne uloge, efikasnost rada, administrativni i materijalni kapaciteti i otvorenost i transparentnost. Ove četiri oblasti broje ukupno 31 mjeru.

Oblast jačanje zakonodavne i nadzorne uloge broji osam mjera, oblast posvećena efikasnosti rada devet, a oblast posvećena otvorenosti i transparentnosti rada Skupštine, ukupno osam. Najmanje mjera ima oblast administrativni i materijalni kapaciteti, ukupno šest mjera.

Grafik 1: Mjere Akcionog plana Skupštine Crne Gore po oblastima

Od ukupnog broja mjera, u izvještajnom periodu realizovano je 15 mjera, 11 mjera je djelimično realizovano, dok pet mjera nije realizovano.

Grafik 2: Stepenn realizacije mjera iz Akcionog plana Skupštine

Najviše realizovanih mjera tiče se internih akata Skupštine. Skupština je usvojila Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, kalendar aktivnosti Skupštine i radnih tijela, pravilnike, klasifikacione planove, Strategiju razvoja ljudskih resursa, godišnji izvještaj o radu Skupštine za 2010. godinu, potpisan je memorandum o razumijevanju sa nevladinim organizacijama, organizovan je okrugli sto o sprječavanju sukoba interesa, a poboljšana je transparentnost u radu Skupštine.

Sa druge strane, ključne mjere ostaju nerealizovane, poput Zakona o izboru odbornika i poslanika, koji je prepoznat kao jedan od prioriteta na koje je ukazala Evropska komisija u Mišljenju dostavljenom Crnoj Gori krajem prošle godine.

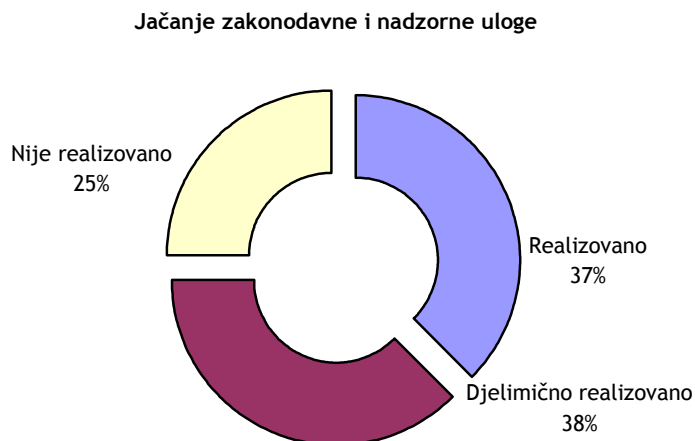
Pored toga, Skupština nije izradila analizu o potrebi razdvajanja nadležnosti radnih tijela, a nije usvojen ni godišnji plan za usklađivanje zakonodavstva, kao i nadzor nad sprovođenjem zakonodavstva.

Skupština nije riješila ni veoma bitno pitanje prilaza Skupštini za lica sa invaliditetom, niti je pripremila projekat kojim bi se definisao informacioni sistem pomoću kojeg će Skupština vršiti praćenje čitavog zakonodavnog procesa.

3. JAČANJE ZAKONODAVNE I NADZORNE ULOGE

Oblast jačanja zakonodavne i nadzorne uloge Skupštine Crne Gore sadrži ukupno osam mjera. Od tog broja, tri mjere su realizovane, djelimično su realizovane takođe tri mjere, dok dvije mjere nisu realizovane.

Skupština još uvijek nije usvojila Zakon o izboru odbornika i poslanika, iako rad na ovom zakonskom tekstu traje više od osam mjeseci¹. Rukovodstvo Crnogorskog parlamenta još uvijek nije definisalo ulogu i nadležnosti Skupštine u sledećim fazama procesa evropskih integracija, iako je stručna služba pripremila komparativnu analizu još u decembru 2010. godine², koja se odnosi na devet relevantnih parlamenata.

Grafik 3: Stepen realizacije mjera iz oblasti jačanja zakonodavne i nadzorne uloge

Ipak, ova analiza sadrži samo informacije o institucionalnom okviru i ulogama devet parlamenata novih zemalja članica EU i zemalja kandidata za članstvo u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Taj dokument nije definisao bilo kakve preporuke kojima bi crnogorski parlament unaprijedio svoju ulogu u procesu Evropskih integracija.

Parlament je sačinio i usvojio Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane. Ovim zakonom je ojačana nadzorna uloga Skupštine, te su definisane obaveze svih zainteresovanih strana. Ipak, ovim aktom nije unaprijeđena zaštita prava i sloboda građana od mogućih zloupotreba, s obzirom da je nadležni skupštinski Odbor za bezbjednost i odbranu, nakon donošenja Zakona zauzeo stav da neće razmatrati predstavke i pritužbe

¹ Skupština Crne Gore u više navrata nije uspjela da usvoji Predlog Zakona o izboru odbornika i poslanika. Prvobitni rok za usvajanje Zakona bio je 31. decembar 2010. godine, ali zbog neuspjelog dogovora oko usvajanja tog zakonskog teksta, rok je pomjeren za 31. maj 2011. godine. Na sjednici Skupštine 31. maja 2011. godine, predlog Zakona o izboru odbornika i poslanika nije dobio potrebnu dvotrećinsku većinu glasova, pa je nastavljeno sa usaglašavanjem na raradom na usaglašavanju izbornog zakonodavstva, a novi rok usvajanje ovog predloga zakona je 31. jul 2011. godine.

² Služba Skupštine Crne Gore sačinila istraživački rad o ulozi Parlamenta u procesu integracija u Evropsku uniju u dijelu pristupnih pregovora. Ovaj rad je obuhvatio postupanja parlamenata devet zemalja: Češke, Estonije, Hrvatske, Kipra, Litvanije, Mađarske, Poljske, Rumunije i Slovenije. Analiza se odnosi na pet oblasti kojima su se bavili parlamenti ovih zemalja u procesu integracija u Evropsku uniju: uloga parlamenta u pristupnim pregovorima sa Evropskom unijom, informacije o parlamentarnim tijelima su se bavila pitanjima u vezi sa pristupnim pregovorima, odnos parlamenata i vlada u pristupnim pregovorima sa posebnim osvrtom na zakonodavnu ulogu te tabelarni prikaz glavnih nalaza istraživanja i prikaz nadležnosti parlamentarnih tijela koja su se bavila pristupnim pregovorima. Ova analiza dostavljena je svim poslaničkim klubovima, kako bi svi klubovi mogli da zauzmu stavove po ovom pitanju.

građana³. Dalja reforma u oblasti parlamentarnog nadzora nad sektorom bezbjednosti i odbrane je neophodna.

U okviru komparativne analize koju je sačinio MANS, a koja se odnosi na parlamentarni nadzor nad sektorom bezbjednosti i odbrane u regionu, definisane su sledeće preporuke koje bi Skupština Crne Gore trebala da implementira kako bi se rad u ovoj oblasti dodatno unaprijedio⁴:

“Preporuke za izmjene nadležnosti Odbora:

- *Izvršiti razdvajanje postojećeg Odbora za bezbjednost i odbranu na dva nova radna tijela - Odbor za odbranu i Odbor za bezbjedonosno - obavještajne poslove; Odbor za odbranu bavio bi se svim relevantnim pitanjima iz domena sektora odbrane, rada Ministarstva odbrane, nadzorom nad radom Vojske Crne Gore i pitanjima vezanim za NATO alijansu, dok bi se drugo radno tijelo bavilo zakonodavnim i nadzornim aspektima rada obavještajno - bezbjedonosnih insitucija;*
- *Izmjenama postojećeg pravnog okvira ili dogovorom između političkih partija osigurati da vođenje radnih tijela koja nadziru sektor bezbjednosti i odbrane bude povjereno opozicionim poslanicima, kako bi se osigurala nesmetana i redovna kontrola u ovoj oblasti;*
- *Izmjenama postojećeg pravnog okvira proširiti nadležnosti radnih tijela zaduženih za nadzor nad sektorom bezbjednosti i odbrane kako bi se osiguralo praćenje sprovođenja svih strategija i akcionih planova relevantnih za ovaj sektor, kao i razmatranje i postupanje po predstavkama i pritužbama građana;*
- *Razmotriti mogućnost uključivanja nezavisnih eksperata u rad odbora, bilo kao stalnih članova ili kao povremenih učesnika u raspravama.*

Preporuke za unapređenje transparentnosti u radu Odbora:

- *Uvesti praksu izrade stenogramskih bilješki sa svake sjednice Odbora i objavljivati stenografske bilješke sa onih sjednica Odbora koje su otvorene za javnost na internet prezentaciji Skupštine;*
- *Objavljivati sve zapisnike sa sjednica Odbora koje su otvorene za javnost, te sačinjavati i objavljivati posebne zapisnike sa onih sjednica koje su bile zatvorene za javnost, a koji sadrže osnovne informacije o radu na tim sjednicama, uključujući podatke o trajanju sjednice, prisutnim poslanicima i trećim licima, te donijetim zaključcima i preporukama.”*

Skupština je uvela praksu da sekretari radnih tijela pripremaju stručna mišljenje, u vidu informativnog pregleda, za svaki predlog zakona koji se nađe u skupštinskoj proceduri⁵. Ipak, poslanici nisu informisali skupštinsku administraciju o tome da li su im informativni pregledi koje im dostavljaju sekretari radnih tijela korisni za njihov rad.

³ Odbor je o ovom stavu javnost obavijestio dana 7. jula 2010. godine.

⁴ Analiza je objavljena u maju 2011. godine, i obuhvata parlamentarni nadzor nad sektorom bezbjednosti i odbrane u sedam zemalja regiona. Analiza je dostupna na: http://www.mans.co.me/wp-content/uploads/mans/publikacije/komparativna%20analiza-odbor_za_bezbjednost/komparativna%20analiza%20-%20BEZBJEDNOST_cg.pdf

⁵ Sekretari 10 odbora počeli su sa izradom informativnih pregleda za poslanike (sekretari Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo i Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije ne izrađuju informative preglede). Donijeta su uputstva o informativnom pregledu i organizovana je obuka za službenike Skupštine oko informativnih pregleda. Od početka primjene ovog pravila, sačinjeno je 106 informativnih pregleda.

Skupština je u februaru 2011. godine sačinila, a potom dva mjeseca kasnije i inovirala kalendar svojih aktivnosti. Njime su definisani okvirni datumi za rad radnih tijela, plenarnih sjednica, kao i za poslaničke dane. Kalendar aktivnosti takođe daje termin sjednica za poslanička pitanja, kao i pregled rezervnih dana koji se mogu iskoristiti za plenarne sjednice. Kalendarom su date informacije i o terminima održavanja parlamentarnih skupština OEBS-a, Savjeta Evrope, NATO-a, kao i sastanci Interparlamentarne unije te Odbora za stabilizaciju i pridruživanje.

Ipak, iako je bilo planirano da Kalendarom skupštinskih aktivnosti bude definisan raspored rada sjednica odbora kojim će okvirno biti određeni dani, satnica i mjesto održavanja sjednica, tih informacija u kalendaru nema. Sjednice odbora se i dalje najčešće zakazuju na ad-hoc osnovi, i to po potrebi, dok se u samo nekoliko slučajeva desilo da radna tijela Skupštine nekoliko sedmica unaprijed jasno utvrde svoje aktivnosti. Plan nadzornih aktivnosti donio je samo jedan skupštinski odbor⁶, a šest radnih tijela održala su ukupno dvanaest sjednica posvećenih praćenju implementacije zakona i politika⁷

Odbor za međunarodne odnose i evropske integracije (OMOEI) je pripremio Izvještaj sa izdvojenim nalazima i preporukama Evropske komisije iz Mišljenja o aplikaciji Crne Gore u decembru 2010. Izvještaj je razmatran na sjednici Odbora održanoj 28. decembra, na kojoj su prisustvovali predsjednici, zamjenici predsjednika i sekretari svih odbora Skupštine.

Aktivnosti praćenja sprovođenja preporuka Evropske komisije i Akcionog plana Vlade dati su u nadležnost Odboru za međunarodne odnose i evropske integracije, dok su specifične aktivnosti za ostala radna tijela definisana njihovim godišnjim planovima rada. OMOEI je do sada razmatrao samo jedan od četiri mjesečna izvještaja Vlade o realizaciji Akcionog plana za ispunjavanje sedam prioriteta Crne Gore koje je pred našu državu stavila Evropska komisija, kao uslov za dobijanje datuma pregovora o članstvu u EU. OMOEI, takođe, do sada nije podnio nijedan kvartalni izvještaj Kolegijumu predsjednika Skupštine o praćenju i kontroli realizacije preporuka Evropske komisije iz Mišljenja o aplikaciji za članstvo u EU i Analitičkog izvještaja.

Skupština Crne Gore usvojila je izmjene i dopune Poslovnika u decembru 2010. godine, kojima je omogućeno povećanje broja zaposlenih u poslaničkim klubovima. Ovim izmjenama Poslovnika, svi poslanički klubovi su dobili po još jednog stručnog saradnika. Ipak, Poslovníkom i dalje nije riješeno pitanje zastupljenosti opozicionih inicijativa na plenarnim sjednicama.

Kolegijum predsjednika Skupštine Crne Gore formirao je radnu grupu koje je trebalo da izradi analizu potreba za razdvajanjem nadležnosti pojedinih odbora. Rok koji je Kolegijum postavio za dostavljanje predloga izmjena i dopuna Poslovnika je 15. jun 2011. godine, i on nije ispoštovan, jer je radna grupa počela sa zasijedanjima tek 10. juna 2011. godine.

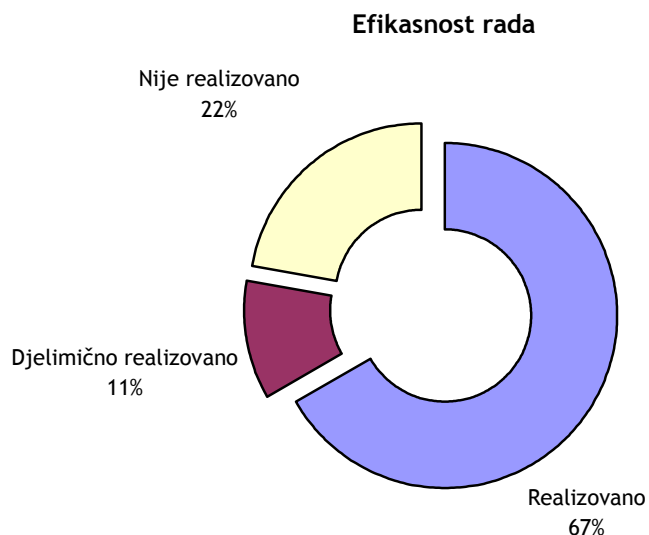
⁶ Odbor za bezbjednost i odbranu. Skupština navodi da su ostala radna tijela definisala svoje nadzorne aktivnosti godišnjim planovima rada, ali ti dokumenti nisu dostupni javnosti

⁷ Skupština je održala pet konsultativnih i četiri kontrolna saslušanja, tri tematske sjednice (Odbor za ljudska prava i slobode trebalo je da održi jednu tematsku sjednicu, ali nije postojao kvorum za rad), jednu javnu tribinu i dva okrugla stola. U parlamentarnom Izvještaju o realizaciji Akcionog plana navodi se da je su radna tijela održala 12 konsultativnih saslušanja od početka godine. Ipak, sjednice posvećene razmatranju izvještaja i razmatranju predloga za imenovanje ambasadora ne mogu se smatrati konsultativnim saslušanjima jer ove tačke nisu naslovljene kao konsultativna saslušanja.

4. EFIKASNOST RADA

Oblast efikasnost rada Skupštine Crne Gore sadrži ukupno devet mjera. Od tog broja, šest mjera je realizovano, djelimično je realizovana jedna mjera, dok dvije mjere nisu realizovane.

Skupština Crne Gore nije usvojila godišnji Plan usklađivanja zakonodavstva i praćenje njegove implementacije, jer Vlada Crne Gore još uvijek nije usvojila Nacionalni program za integraciju (NPI). Skupština navodi da su sva radna tijela, izuzev Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije, usvojila izvještaje o radu za 2010. godinu. Ipak, na sajtu Skupštine ovi izvještaji nisu dostupni za sva radna tijela.

Grafik 4: Stepen realizacije mjera iz oblasti efikasnosti rada

Skupštinska administracija sačinila Pravila o procedurama o upravljanju dokumentima u Službi Skupštine, koja su i usvojena 10. januara 2011. godine. Ipak, u Pravilima je navedeno da stupaju na snagu od početka 2011. godine, dok će se jedan njihov dio - odredbe iz člana 9⁸ primjenjivati od 1. januara 2012. godine.

Skupština je 10. januara 2011. godine usvojila Klasifikacioni plan koji je pripremila služba Skupštine. Njegova primjena počela je odmah po usvajanju, a do sada je u skladu sa sadržajem po pregovaračkim poglavljima kojima pripadaju klasifikovano 103 preloga zakona dostavljenih od strane Vlade.

Tokom prvog kvartala 2011. godine, Skupština je uvela Evidenciju parlamentarnog akta (EPA), na način što je svakom aktu pristiglom u Pisarnicu Skupštine određen arapski broj, koji označava redni broj parlamentarnog akta koji je primila Pisarnica u jednom sazivu, i rimski broj, koji označava broj saziva Skupštine Crne Gore. Skupština je, takođe, formirala i radnu grupu za prevođenje deskriptora, koja je sačinila prevod Eurovoc deskriptora. Ovi deskriptori upućeni su Kancelariji Evropske unije nadležnoj za publikacije.

⁸ Dokumenta koja se odnose na Biro finansijskih poslova, na Biro za javne nabavke i Biro za upravljanje ljudskim resursima izuzev pošiljki iz člana 8 stava 1, zavode se u Pisarnici i na njih se stavlja štambilj prijemne kancelarije, a odlažu se i čuvaju u Birou finansijskih poslova i Birou za javne nabavke do predaje u Arhivu Skupštine.

Pravila o radu Odsjeka za analizu, dokumentaciju, istraživanje i biblioteku Skupština je donijela 11. feburara 2011. godine. Ovaj dokument sadrži pravila o radu Odsjeka, kao i pravila za naručivanje i izradu istraživačkih radova⁹. Služba Skupštine sačinila je poseban obrazac, koji popunjava naručilac istraživačkog rada. Do sada je urađeno pet istraživačkih radova, ali nema preciznih informacija o broju zahtjeva za izradu ovih radova koji su podnijeti skupštinskoj administraciji .

Skupština nije izradila idejni projekat za informacijski sistem koji će omogućiti lakše praćenje ukupnog zakonodavnog procesa.

⁹ U zahtjevu za pripremu istraživačkog rada definisane su sledeće forme istraživačkog rada: kratka informacija na izabranu temu, pregled statističkih podataka, komparativni pregled i studija.

5. ADMINISTRATIVNI I MATERIJALNI KAPACITETI

Oblast administrativnih i materijalnih kapaciteta Skupštine Crne Gore sadrži ukupno šest mjera. Od tog broja, dvije mjere su realizovane, djelimično su realizovane četiri mjere, dok nerealizovanih mjera nema.

Početkom 2011. godine, Skupština Crne Gore usvojila je Strategiju razvoja ljudskih resursa u Skupštini Crne Gore za period od januara 2011. do decembra 2013. godine. Uz strategiju razvoja ljudskih resursa usvojen je i program obuka za zaposlene u Skupštini. Do sada je realizovano devet obuka, od ukupno 10 koliko ih je bilo planirano do kraja juna 2011. godine.

Grafik 5: Stepen realizacije mjera iz oblasti administrativnih i materijalnih kapaciteta

Pored planiranih, zaposleni u Skupštini, kao i zaposleni u poslaničkim klubovima pohađali su dodatnih 46 obuka. Od početka primjene Strategije, ukupno 159 zaposlenih je pohađalo navedene obuke koje su za cilj imale podizanje nivoa znanja službenika Skupštine te zaposlenih u poslaničkim klubovima¹⁰.

Skupštinska služba razmotrila je obrasce usklađenosti predloženih 87 zakona sa evropskim zakonodavstvom, od kojih je kod 28 obrazaca izvršena suštinska, a kod 12 tehnička izmjena.

Prema navodima Skupštine, u ovoj instituciji je zaposleno 90 osoba i 10 pripravnika, pa je u poređenju sa prethodnom godinom, broj zaposlenih uvećan za 16. Ipak, Skupštini su još uvijek potrebne 64 nove, stalno zaposlene osobe, kako bi se pokrila sva radna mjesta, u skladu sa Pravilnikom.

Skupština Crne Gore još uvijek nije riješila problem definisanja plana kratkoročnog i dugoročnog rješavanja prostornih kapaciteta. Iako je bilo planirano da do kraja prvog

¹⁰ Obuke koje je organizovala skupština odnosile su se na poboljšanje kvalitet provjere usaglašenosti predloga zakona sa pravom EU, podizanje nivoa znanja i stručnosti zaposlenih iz oblasti prava EU kroz obuke po određenim oblastima, u okviru TAIEX-a i drugih raspoloživih projekata, podizanje nivoa znanja i stručnosti zaposlenih o procjeni uticaja i pitanjima pravne harmonizacije kroz obezbjeđivanje ekspertске podrške zaposlenima, podizanje nivoa znanja i stručnosti zaposlenih sa fokusom na upoznavanju iskustava zemalja članica EU i zemalja kandidata u procesu harmonizacije kroz projekat "Parlament za Evropu", sa NVO Evropski pokret u Crnoj Gori i podizanje nivoa znanja i stručnosti zaposlenih kroz brojne obuke u saradnji sa NVO-ima, UzK, kao i kroz bilateralnu saradnju sa drugim parlamentima.

kvartala bude pokrenut tenderski postupak za iznajmljivanje radnog prostora, Skupština je do sada usvojila odluku da se iznajmi prostor potreban za rad Skupštine, ali je priprema tenderske procedure još uvijek u toku.

Služba Skupštine izradila je komparativnu analizu o prostornim kapacitetima parlamenata regiona, ali Kolegijum Predsjednika Skupštine još uvijek nije usvojio zaključke koji se odnose na rješavanje prostornih kapaciteta Skupštine, u skladu sa Analizom. Analizu koju je pripremila služba Skupštine izrađena je uz pomoć Evropskog centra za parlamentarna istraživanja i dokumentaciju.

Realizacija projekta kojim bi se licima sa invaliditetom omogućio nesmetan pristup zgradi Skupštine Crne Gore još uvijek je u početnoj fazi. Pokrenut je tenderski postupak za stvaranje uslova za pristup zgradi Skupštine osobama sa invaliditetom. Skupština Crne Gore raspisala je javni poziv za ponuđače 1. juna 2011. godine, dok je javno otvaranje ponuda organizovano 28. juna 2011. godine.

6. OTVORENOST I TRANSPARENTNOST

Oblast otvorenosti i transparentnosti Skupštine Crne Gore sadrži ukupno osam mjera. Od tog broja, četiri mjere su realizovane, djelimično su realizovane tri mjere, dok jedna mjera nije realizovana.

Skupština Crne Gore sačinila je i objavila Godišnji izvještaj o radu Skupštine za 2010. godinu. Izvještaj je objavljen na sajtu Skupštine Crne Gore, dok je Skupština pripremila i 250 primjeraka u štampanom izdanju.

Skupština je formirala radnu grupu koja je radila na izradi Memoranduma o razumijevanju između Skupštine Crne Gore i nevladinih organizacija.

Grafik 6: Stepen realizacije mjera iz oblasti jačanja zakonodavne i nadzorne uloge

Skupština je zaključila Memorandum o razumijevanju između Skupštine Crne Gore i nevladinih organizacija 30. marta 2011. godine, Mrežom organizacija civilnog društva za demokratiju i ljudska prava.

Skupština do 30. juna nije organizovala okrugli sto poslanika i predstavnika medija, već je ta aktivnost premještena za jul 2011. godine¹¹.

Skupština je 10. juna 2011. godine organizovala okrugli sto posvećen pitanjima konflikta interesa poslanika. Na okruglom stolu usvojeni su zaključci da treba podržati predlog zakona kojim će biti uređeno da poslanici ne mogu biti članovi upravnih odbora kompanija koje su u državnom vlasništvu, niti da mogu biti članovi izvršne vlasti na državnom ili lokalnom nivou. Međutim, do kraja juna 2011. godine, ni jedan zaključak nije bio implementiran, bilo kroz usvajanje izmjena i dopuna Zakona o sprječavanju sukoba interesa, ili kroz podnošenje ostavki poslanika na funkcije u upravnim odborima i/ili izvršnoj vlasti.

Skupština nije usvojila Pravila o internoj komunikaciji, ali je određena osoba koja će biti zadužena za pitanja interne komunikacije.

¹¹ Ova aktivnost je realizovana tokom jula 2011. godine, ali nije cijenjena kao realizovana u ovom izvještaju, jer on obuhvata period zaključno sa 30. junom 2011. godine.

Skupština je na sajtu postavila obrazac za građane kojim se oni mogu lakše informisati oko pitanja koja ih zanimaju vezano za rad Skupštine. Omogućen je direktan prenos Skupštinskih zasijedanja sa press pozicije putem interneta, dok Skupština objavljuje gotovo sve bitne informacije na svojoj internet prezentaciji. Skupštini je do kraja juna 2011. godine podneseno 99 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, sa 242 podzahtjeva. Skupština je odgovorila na svaki zahtjev¹².

Skupština je objavila pet mjesečnih biltena pod nazivom „Otvoreni parlament“, koji sadrži pregled aktivnosti Skupštine na mjesečnom nivou. Skupština redovno prikuplja informacije iz Evropske unije, koje dostavlja poslanicima, ali ih ne objavljuje na svojoj internet prezentaciji. Projekat „Demokratska radionica“ još uvijek je u pripremi i planirano je da se početkom jula objavi javni poziv za sve nevladine organizacije koje su voljne da učestvuju u ovom projektu.

Kolegijum Predsjednika Skupštine Crne Gore usvojio je dva kvartalna izvještaja o realizaciji mjera iz Akcionog plana. Prvi izvještaj Kolegijum je usvojio 9. marta, dok je drugi kvartalni izvještaj usvojen 13. juna 2011. godine.

¹² Ukupno 47 zahtjeva rezultiralo je dostavljanjem tražene informacije, o 27 zahtjeva Skupština se izjasnila da nije u posjedu traženih informacija, dok je 25 odgovora rezultiralo obavještenjem da su tražene informacije ili u posjedu drugih organa vlasti ili već objavljene.

ANEKS - TABELARNI PREGLED REALIZACIJE MJERA

Oblast	Mjera	Indikatori realizacije mjera	Stepen realizacije
Jačanje zakonodavne i nadzorne uloge	1. Donošenje zakona o izboru odbornika i poslanika: - unaprijeđen zakonodavni okvir u skladu sa preporukama OEBS-a i Venecijanske Komisije	Formirana radna grupa; Usvojen zakon; Uskladenost sa preporukama OEBS - ODIHR-a i Venecijanske komisije	Nije realizovana Skupštinska radna grupa za izradu zakona još uvijek nije sačinila zakonski tekst koji ima podršku dvije trećine poslanika. Na ovom Predlogu zakona se još uvijek radi. Izglasavanje Zakona 31.05.2011. je bilo neuspješno.
	2. Definisanje uloge i nadležnosti Skupštine u sljedećim fazama procesa integracije u EU: - uloga Skupštine precizno definisana odgovarajucim aktom (prethodno provesti uporedno istraživanje iskustava bivših zemalja kandidata koje su sada članice EU i Hrvatske, o ulozi parlamenta u pristupnim pregovorima sa EU)	Istraživacki rad završen; Uloga Skupštine definisana odgovarajucim aktom.	Djelimično realizovana Završen je istraživački rad o ulozi parlamenta u pristupnim pregovorima sa Evropskom unijom ali ne sadrži bilo kakve preporuke za crnogorsku Skupštinu. Uloga Skupštine Crne Gore u sledećim fazama procesa evropskih integracija nije definisana.
	3. Izrada i donošenje Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane: - Ojacana nadzorna uloga Skupštine u ovoj oblasti - Unaprijedena zaštita prava i sloboda građana od mogućih zloupotreba - Precizno definisane obaveze svih zainteresovanih strana	Formirana radna grupa za izradu Nacrta; Pripremljen Nacrt zakona; Usvojen zakon	Realizovana Zakon je usvojen, i preciznije definiše obaveze svih zainteresovanih strana, dok je takođe ojačana i nadzorna uloga Skupštine u ovoj oblasti. Ipak, zaštita prava i sloboda građana od mogućih zloupotreba nije unaprijedena.
	4. Uvođenje prakse da sekretari odbora pripremaju stručno mišljenje, u vidu informativnog pregleda, za svaki predlog zakona: - unaprijedena opšta informisanost i stručna podrška poslanicima o predlozima akata - unaprijedena provjera usklađenosti sa pravom EU i tabelama usklađenosti koju podnosi Vlada - kada je moguće, obezbijedena procjena eventualnog opsega uticaja pojedinih mjera EU koje se kroz zakon prenose, i informacija o ključnim grupama građana i/ili grani privrede na koju date mjere mogu imati uticaj - obezbijedeno ispitivanje informacija o fiskalnom uticaju koje podnosi Vlada - ojačana stručna podrška kroz obuku u oblasti istraživanja i zapošljavanje najmanje dvije osobe u Odsjeku za istraživanje	Donijeta uputstva o informativnom pregledu - brifingu; Organizovana obuka o informativnom pregledu; Broj uradenih informativnih pregleda; Broj zaposlenih; Dobijene povratne informacije od poslanika po ovom pitanju	Realizovana Skupština je donijela uputstvo o informativnom pregledu. Organizovana je obuka za službenike, koji su u posmatranom periodu sačinili 106 informativnih pregleda. Sekretari 10 radnih tijela su prošli ovu obuku. Služba Skupštine nije dobila povratne informacije od poslanika o tome da li su im informativni pregledi korisni u radu ili ne.
	5. Priprema kalendara aktivnosti Skupštine i rasporeda rada radnih tijela: - obezbijedena koordinacija, organizacija i planiranje	Usvajanje kalendara aktivnosti Skupštine Crne Gore; Usvajanje rasporeda	Realizovana Kalendar aktivnosti Skupštine je usvojen u

	zakonodavnog i nadzornog rada na nivou Skupštine, radnih tijela i poslanika pojedinačno kroz definisanje kalendara skupštinskih aktivnosti (parlamentarnog kalendara) kojim će biti određeni dani u mjesecu namijenjeni sjednicama plenuma, sjednicama radnih tijela, kao i poslanici dani - obezbijedena koordinacija, organizacija i planiranje zakonodavnog i nadzornog rada radnih tijela i članova radnih tijela pojedinačno kroz definisanje rasporeda rada sjednica odbora kojim će okvirno biti određeni dani, satnica i mjesto održavanja sjednica - povećan intenzitet nadzora kroz usvajanje planova nadzornih aktivnosti radnih tijela radi praćenja implementacije zakona i politika	rada sjednica radnih tijela; Usvajanje planova nadzornih aktivnosti radnih tijela; Broj sjednica odbora sa temom zakonodavnog nadzora;	februaru 2011, a inoviran dva mjeseca nakon toga. Samo je Odbor za bezbjednost i odbranu usvojio plan nadzornih aktivnosti, dok su prema navodima skupštine ostali odbori to učinili kroz godišnje planove svog rada. Ni jedan od ovih planova nije dostupan javnosti. Skupštinski odbori su u posmatranom periodu održali 12 sjednica posvećenih praćenju implementacije zakona i politika.
	6. Pracenje i kontrola realizacije preporuka Evropske komisije iz Mišljenja o aplikaciji za članstvo u EU i Analitickog izvještaja: - obezbijedeno pracenje i kontrola realizacija preporuka Evropske komisije kroz pripremu Izvještaja o nalazima i preporukama Evropske komisije iz Mišljenja o određenim poglavljima i oblastima sa predlogom nadležnog odbora Skupštine za svako pitanje - obezbijedeno pracenje i kontrola realizacija preporuka Evropske komisije kroz sastanak sa predsjednicima svih odbora, kako bi se razgovaralo o njihovim obavezama u funkciji nadzora - obezbijedeno pracenje i kontrola realizacija preporuka Evropske komisije kroz definisanje planova rada, sa nadzorom realizacije preporuka EK i Akcionog plana Vlade	Izvještaj pripremljen od strane OMOEI; Organizovan sastanak sa predsjednicima i zamjenicima predsjednika svih odbora; Definisani planovi za pracenje realizacije preporuka EK i Akcionog plana Vlade; Izvještavanje Kolegijuma predsjednika Skupštine na kvartalnoj osnovi od strane OMOEI;	Djelimično realizovana OMOEI je pripremio izvještaj, koji je usvojen na sjednici kojoj su prisustvovali predsjednici, zamjenici predsjednika i sekretari svih radnih tijela Skupštine. Aktivnosti praćenja preporuka EK i Akcionog plana Vlade dati su u nadležnost Odboru za međunarodne odnose i evropske integracije, dok su specifične aktivnosti za ostala radna tijela definisana njihovim godišnjim planovima rada. OMOEI je do sada razmatrao samo jedan od četiri mjesečna izvještaja Vlade o realizaciji Akcionog plana za ispunjavanje sedam prioriteta Crne Gore. Nisu sačinjavani kvartalni izvještaji za Kolegijum predsjednika Skupštine.
	7. Donošenje Odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore: - ojacana direktna strucna podrška poslanicima kroz porast broja zaposlenih u poslanickim klubovima - iznalaženje rješenja u vezi sa zastupljenošću inicijativa opozicije na plenarnim zasjedanjima	Usvojena Odluka o izmjenama i dopunama Poslovnika kojom će se omogućiti povećanje broja zaposlenih u klubovima; Broj zaposlenih u poslanickim klubovima; Usvojen zaključak Kolegijuma u vezi sa zastupljenošću inicijativa opozicije	Djelimično realizovana Skupština je usvojila izmijenila Poslovnik u dijelu povećanja broja zaposlenih u poslaničkim klubovima, ali nije još uvijek riješila problem zastupljenosti inicijativa opozicije. U poslaničkim klubovima trenutno je zaposleno 19 lica.
	8. Analiza potrebe za razdvajanjem nadležnosti pojedinih odbora i osnivanja pododbora: - obezbijedena ravnomjerna raspodjela nadležnosti i obima rada radnih tijela na osnovu detaljne analize koju će izraditi radna grupa i kroz donošenje odgovarajućih akata	Formirana radna grupa, sa zadatkom analize potreba za razdvajanjem nadležnosti pojedinih odbora; Završena analiza; Kolegijum usvojio zaključke	Nije realizovano Skupština nije sačinila analizu potrebe za razdvajanjem nadležnosti pojedinih odbora, i osnivanja pododbora. Parlament je formirao radnu grupu sastavljenu od poslanika koji će direktno raditi na izmjenama Poslovnika, bez prethodno sačinjene analize o potrebama razdvajanja Odbora i osnivanja pododbora.

Efikasnost rada	9. Donošenje godišnjeg Plana usklađivanja zakonodavstva i praćenje njegove implementacije: - omogućeno efikasnije praćenje usklađenosti zakonodavstva kroz donošenje godišnjeg Plana usklađivanja zakonodavstva, na osnovu analize Nacionalnog programa za integraciju (NPI), koji usvaja Vlada i redovno praćenje realizacije godišnjeg Programa rada Vlade	Usvojen godišnji Plan nedelju nakon što Vlada usvoji NPI, planiran Programom rada Vlade za 2011. za II kvartal	Nije realizovano Vlada Crne Gore nije usvojila NPI, tako da Skupština još uvijek nije uvojila svoj Plan.
	10. Priprema i razmatranje godišnjih izvještaja o radu radnih tijela: - omogućena analiza zakonodavnog i nadzornog rada svakog odbora na godišnjem nivou; - obezbijeđeno bolje planiranje rada za narednu godinu; - poboljšano razumijevanje javnosti o radu u odborima	Broj usvojenih i objavljenih izvještaja	Djelimično realizovano 11 radnih tijela Skupštine Crne Gore usvojilo je izvještaje o svom radu za 2010. godinu, međutim svi izvještaji nisu dostupni na sajtu Skupštine.
	11. Donošenje pravila o procedurama o upravljanju dokumentima u Službi Skupštine: - olakšano kancelarijsko poslovanje na osnovu novog sistema upravljanja dokumentima	Usvojena i primijenjena pravila	Realizovano Skupština je usvojila Pravila o procedurama o upravljanju dokumentima u Službi Skupštine 10. januara 2011. godine.
	12. Donošenje Klasifikacionog plana: - obezbijeđeno efikasnije praćenje zakonodavstva na osnovu klasifikacije u skladu sa pregovaračkim poglavljima; - obezbijeđeno bolje praćenje izmjena i dopuna zakona i njihove usklađenosti sa pravnim tekovinama Evropske unije na osnovu klasifikacije koja prati pregovaračka poglavlja	Usvojen i primijenjen Klasifikacioni plan	Realizovano Skupština je usvojila Klasifikacioni plan koji je pripremila služba 10. januara 2011. godine.
	13. Uvođenje skraćenica za parlamentarne akte: - stvaranje uslova za jednostavnije praćenje akata Skupštine	Izrađena Odluka o skraćenicama; Formirana Radna grupa; Završeno određivanje skraćenica za zakone donijete u periodu od oktobra 2007.; Odluka o skraćenicama usvojena i primjenjuje se	Realizovano Skupština je uvela skraćenice za parlamentarne akte. Svakom dokumentu koji stigne u Pisarnicu Skupštine određen je arapski broj koji označava radni broj parlamentarnog akta koji je primila Pisarnica, kao i rimski broj, koji označava broj saziva Skupštine u kojoj je document pristigao.
	14. Uvođenje Evidencije parlamentarnog akta (EPA) : - stvaranje uslova za jednostavnije praćenje parlamentarnih akata po skupštinskim zasijedanjima	Utvrđena EPA evidencija; Usvojena Odluka o uvođenju EPA-e kao dijela naziva akta	Realizovano Uvedena je Evidancija parlamentarnog akta koja se primjenjuje kroz uvođenje EPA-e kao dijela naziva određenog akta.
	15. Uvođenje Eurovoc deskriptora: - stvaranje preduslova za korišćenje deskriptora za označavanje dokumenata u skladu sa Licencom	Formirana ekspertska grupa za prevođenje deskriptora; Prevedeni Eurovoc deskriptori	Realizovano Skupština je sačinila Eurovoc deskriptore koji su poslali Kancelariji EU nadležnoj za publikacije.
	16. Donošenje Pravila o radu Odsjeka za analizu, dokumentaciju, istraživanje i biblioteku, sa pratećim dokumentima: - ojačan rad organizacione jedinice zadužene za parlamentarna istraživanja kroz uspostavljanje odgovarajućih procedura rada	Donešena Pravila o radu Odsjeka; Donešena Pravila za naručivanje i izradu istraživačkih radova; Usvojen obrazac Zahtjeva; Broj zahtjeva za istraživanjem i broj urađenih istraživanja	Realizovano Skupština je 11. februara 2011. godine usvojila Pravila o radu Odsjeka za analizu, dokumentaciju, istraživanje i biblioteku.

	17. Priprema Idejnog projekta za informacijski sistem koji bi omogućio informatičko praćenje ukupnog zakonodavnog procesa: - stvaranje uslova za pronalaženje optimalnog informatičkog rješenja za praćenje zakonodavnog procesa (planirano je da do 2012. godine odgovarajući informacijski sistem bude postavljen tako da omogući informatičko praćenje ukupnog zakonodavnog procesa)	Izrađen Idejni projekat	Nije realizovano Projekat još uvijek nije sačinjen, već je u pripremnoj fazi u saradnji sa Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije.
Administrativni i materijalni kapaciteti	18. Donošenje Strategije razvoja ljudskih resursa u Skupštini Crne Gore za period od januara 2011. do decembra 2013. godine, sa Planom obuke: - kontinuirani razvoj ljudskih resursa kroz obezbijeđen strateški pristup, koji podrazumijeva jasno definisanu: viziju i misiju, principe i vrijednosti, strateške ciljeve, pokazatelje i aktivnosti u ovoj oblasti	Usvojena Strategija razvoja ljudskih resursa; Usvojen strateški plan; Broj realizovanih aktivnosti	Realizovano Strategija razvoja ljudskih resursa usvojena je početkom 2011. godine. Do sada je sprovedeno devet od 10 obuka, koliko je predviđeno strateškim planom, kao i još 45 drugih obuka, a obuke je pohađalo 159 polaznika.
	19. Obezbjedjivanje intenzivne obuke za zaposlene pri odborima i u poslaničkim klubovima: - Poboljšanje kvaliteta provjere usaglašenosti predloga zakona sa pravom EU; - podizanje nivoa znanja i stručnosti zaposlenih iz oblasti prava EU kroz obuke po određenim oblastima, u okviru TAIEK-a i drugih raspoloživih projekata ; - podizanje nivoa znanja i stručnosti zaposlenih o procjeni uticaja i pitanjima pravne harmonizacije kroz obezbjedjivanje ekspertne podrške zaposlenima ; - podizanje nivoa znanja i stručnosti zaposlenih sa fokusom na upoznavanju iskustava zemalja članica EU i zemalja kandidata u procesu harmonizacije kroz projekat "Parlament za Evropu", sa NVO Evropski pokret u Crnoj Gori ; - podizanje nivoa znanja i stručnosti zaposlenih kroz brojne obuke u saradnji sa NVO-ima, UzK, kao i kroz bilateralnu saradnju sa drugim parlamentima	Broj organizovanih obuka; Broj polaznika; Broj korigovanih tabela o usklađenosti tokom priprema za sjednice odbora	Realizovano Do sada su održane ukupno 54 obuke za 159 polaznika u Skupštini. Skupštinska služba razmotrila je obrasce usklađenosti predloženih 87 zakona sa evropskim zakonodavstvom, od kojih je kod 28 obrazaca izvršena suštinska, a kod 12 tehnička izmjena.
	20. Popunjavanje upražnjenih radnih mjesta u Službi Skupštine, u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji : - stvaranje uslova za postizanje pune funkcionalnosti svih organizacionih jedinica	Broj zaposlenih u poređenju sa Pravilnikom; Broj zaposlenih u poređenju sa prethodnom godinom	Djelimično realizovano Trenutno je zaposleno 90 službenika u Skupštini Crne Gore, kao i 10 pripravnika. Na kraju prošle godine u Skupštini Crne Gore bilo je zaposleno 74 službenika, dok je Pravilnikom predviđeno da skupština ima ukupno 154 službenika.
	21. Definisanje plana kratkoročnog i dugoročnog rješavanja prostornih kapaciteta za potrebe Skupštine: - podizanje produktivnosti rada kroz poboljšanje prostornih uslova za rad poslanika i zaposlenih u Skupštini ; - podizanje produktivnosti rada kroz stvaranje uslova za prijem novih zaposlenih	Donešene odluke i pokrenut tenderski postupak za iznajmljivanje prostora	Djelimično realizovano Skupština je usvojila odluku da se iznajmi prostor neophodan za efikasan rad službe, ali tenderska procedura za nabavku prostora je još uvijek u toku.

	22. Unapređivanje prostornih i kadrovskih uslova za rad poslanika, zasnovano na ranijim analizama potreba (u sklopu ove mjere biće urađena komparativna analiza standarda u drugim parlamentima vezano za prostorne i kadrovske uslove)	Završena analiza; Kolegijum usvojio zaključke	Djelimično realizovano Skupština je sačinila analizu potreba unapređivanja prostornih i kadrovskih uslova za rad poslanika, međutim Kolegijum još uvijek nije usvojio zaključke.
	23. Stvaranje uslova za pristup zgradi Skupštine osobama sa invaliditetom: - stvaranje uslova za pristup zgradi kroz konsultacije sa NVO i odgovarajući tenderski postupak	Pokrenut tenderski postupak; Urađen projekat; Realizovan projekat	Djelimično realizovano Skupština Crne Gore pokrenula je tenderski postupka u junu 2011. godine, ali projekat još uvijek nije izrađen.
Otvorenost i transparentnost	24. Priprema i objavljivanje Godišnjeg izvještaja o radu Skupštine Crne Gore: - nastavak prakse objavljivanja relevantnih podataka o radu Skupštine radi njenog približavanja građanima i stručnoj javnosti (<i>Skupština će izvještaj za 2010. pripremiti samostalno</i>)	Završen Godišnji izvještaj	Realizovano Skupština je sačinila i usvojila Godišnji izvještaj o radu Skupštine za 2010. godinu, koji je objavljen na sajtu.
	25. Potpisivanje Memoranduma o razumijevanju između Skupštine Crne Gore i NVO-a: - definisani principi saradnje Skupštine sa NVO-ima zainteresovanim za saradnju sa Skupštinom	Formirana Radna grupa za izradu Nacrta memorduma o razumijevanju; Izrađen Memorandum; Potpisan Memorandum	Realizovano Skupština je sačinila Memorandum koji je potpisan 30. marta sa predstavnicom Mreže organizacija civilnog društva za demokratiju i ljudska prava.
	26. Okrugli sto poslanika i predstavnika medija: - podsticanje boljeg razumijevanja i saradnje između Skupštine i medija na osnovu razmijenjenih mišljenja i usvojenih zaključaka	Organizovan okrugli sto; Usvojeni zaključci; Broj učesnika; Implementacija zaključaka	Nije realizovano Skupština nije organizovala okrugli sto čija je realizacija bila planirana za kraj juna 2011. godine, već je rok pomjeren za jul 2011. godine.
	27. Okrugli sto o pitanjima konflikta interesa poslanika: - bolje razumijevanje ovog pitanja i moguće poboljšanje zakonodavnog okvira na osnovu razmijenjenih mišljenja i usvojenih zaključaka	Organizovan okrugli sto i usvojeni zaključci; Broj učesnika; Implementacija zaključaka	Djelimično realizovano Skupština je organizovala okrugli sto o pitanjima konflikta interesa poslanika na kojem su usvojeni zaključci da poslanici ne treba da budu članovi upravnih i nadzornih odbora preduzeća u većinskom vlasništvu države, kao i da ne smiju da budu angažovani u oranima lokalne i državne izvršne vlasti. Ipak, ovi zaključci još uvijek nisu implementirani.
	28. Unapređivanje interne komunikacije unutar Službe Skupštine: - poboljšana razmjena informacija i stvoreni uslovi za dobru eksternu komunikaciju kroz definisanje pravila interne komunikacije i unificiranje postupaka u komunikaciji sa zainteresovanim stranama, dizajnu dokumenata, itd.	Usvojena Pravila o internoj komunikaciji i počela njihova primjena; Određivanje službenika za internu komunikaciju	Djelimično realizovano Skupština nije usvojila Pravila o internoj komunikaciji, ali je imenovana osoba koja će biti zadužena za internu komunikaciju službenika.

	29. Dalje unaprijeđivanje transparentnosti rada Skupštine i komunikacije sa javnošću: - poboljšana procedura za omogućavanje aktivnijeg pristupa radu Skupštine, uspostavljanjem posebnog obrasca dostupnog na veb sajtu; - obezbijeđeni uslovi za direktan prenos svih konferencija za novinare sa pres pozicije u Skupštini putem Interneta; - obezbijeđeno pravovremeno informisanje javnosti kroz objavljivanje svih bitnih informacija na veb sajtu Skupštine; - obezbijeđen slobodan pristup informacijama kroz pravovremeno pružanje odgovora na zahtjeve u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama	Obrazac za građane i javnost postavljen na veb sajt; Omogućen direktan prenos sa pres pozicije putem Interneta; Sve bitne informacije dostupne na veb sajtu Skupštine; Broj zahtjeva za slobodan pristup informacijama i broj pruženih odgovora	Realizovano Skupština je postavila obrazac za građane i javnost svom sajtu, omogućen je direktan prenos sjednica skupštine sa press pozicije putem interneta, a gotovo sve informacije objavljuju se na sajtu Skupštine. Skupština je u periodu do kraja juna 2011. godine odgovorila na 99 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, koji su imali 242 podzahtjeva.
	30. Program "Otvoreni parlament": - dalje unapređivanje otvorenosti rada kroz pokretanje mjesečnog biltena "Otvoreni parlament", u saradnji sa Centrom za demokratsku tranziciju; - unapređivanje otvorenosti rada prema mlađoj populaciji i, u tom dijelu, procjena mogućnosti za pokretanje projekta "Demokraske radionice" za djecu iz osnovnih škola, u saradnji sa ERSTE fondacijom i austrijskim parlamentom ; - Nedeljne novosti iz institucija EU	Redovno objavljivanje mjesečnih biltena "Otvoreni parlament"; Redovno objavljivanje nedeljnih novosti; Završena izrada projekta "Demokraske radionice" i donijete odluke	Djelimično realizovano Skupština je do sada objavila pet mjesečnih biltena "Otvoreni parlament", nedeljne informacije o dešavanjima u Evropskoj uniji prosleđuju se poslanicima, ali se ne objavljuju na sajtu Skupštine, dok projekat "Demokratska radionica" još uvijek nije izrađen.
	31. Izvještavanje o sprovođenju Akcionog plana: - obezbijeđeno izvršavanje aktivnosti u skladu sa planom kroz kontinuirano praćenje realizacije i ostvarenih rezultata	Izvještaj o realizaciji Akcionog plana podnesen Kolegijumu i usvojeni zaključci	Realizovano Kolegijum Predsjednika Skupštine Crne Gore usvojio je dva kvartalna izvještaja o realizaciji mjera iz Akcionog plana.